

**עין משפט**
**נר מצוה**

**עַיִן מִשְׁפָּט** א מיי פֿירט מהל' אסורי ביאה הלכ' י סמג לאון קטע טוש"ע אה"ע סימן ז סעיף א:

**פ** ב מיי פ"כ שם הלכ' יג סמג לאון קנב קכו טוש"ע שם סימן ג סעיף א:
**פא** ג מיי שם הלכה יא טוש"ע שם סעיף ד:
**פב** ד מיי שם הלכה ז:

**תוספות רי"ד**

הומה גמורה. כיון שאמרי' להם והלא עמנו הייתם יחד במקום פי כל היום כלו ואנו לא ראינו. ואתם האין ראיתם ובהומה האמינה הוזהרה האחרונים ובטלי עדות הראשונים והלכך טעמא דאמרי לא ראינה דאינה ראיא דתצא ור"א אי איתא דקדיש קלא אית לה ואכתי הומה הוא. אבל אם העידו עדות ברורה כיון דמיושום את הראשונים (ו) תנשא לכתחלה: סיפא ב' אומרים ראיה שנתגרשה ובי אומרים לא ראיה שנתגרשה ה"ו ל"ת. ואם נשאת לא תצא מאי קמ"ל אפי"ג דדיירו בחצר א' היינו הך מ"ד גבי קידושין הוא דעבידי אינשי דמקדיש בצנעא אבל גירושין אי איתא דאיגרשא קלא אית ל' למילתא קמ"ל דעבידי אינשי דמגריש בצנעא פירוש ואפ"ה לכתחלה לא תנשא משום ולוות שפתיים הרחק מבין: **מתני'** האשה משאמה נשביתו וטהורה אני נאמנת שהפה שאמר הוא הפה שהותיר. ואם יש עדים שנשבית והיא אומרת טהורה אני אינה נאמנת ואם משנשאת באו עדים ה"ו ל"ת. פי' נשביתו לבין העובדי כוכבים וטהורה אני שלא נבעלתו לעובר כוכבים ואם משנשאת וכו'. בגמ' מפרשי' אהאי קאי. "לא מתני לה ארישא פי' האי ואם משנשאת באו עדים ארישא. האשה ששמה **מתני'** האשה משאמה נשביתו וטהורה אני נאמנת ואם משנשאת באו עדים שהיתה ה"ו ל"ת. ורבי אומר ע"פ עממא גרשה אני ה"ו לא תצא. ורבא מתני לה אסיפא פי' אנשבות וטהורה אני והותרתי לנשא. ואח"כ באו עדים שנשבית. מאן דמתני לה ארישא כ"ש אסיפא דבשביה הקילו. פי' חדששא בעלמא הוא דאמרה שמה נבעלת לעובר כוכבים ונפסלה לכהונה. ומאן דמתני לה אסיפא אבל ארישא לא. לימא בדרי"ה קמפילני דאמר ר"ה האשה שאמרה לבעלה גרשתי נאמנת חזקה אין אשה מעיה בפני בעלה. פי' דמאן דמתני לה ארישא אית ליה דרי"ה ומאן דמתני לה אסיפא ל"ל דרי"ה. לא דכ"ע א"ל דרי"ה פי' ואפי"ג דבחוקת (טומאה) [נשואין] קיימא דהלכתא כוותיה. מר סבר כי אממר דרי"ה בפניו אבל שלא בפניו מעיה (3).

פי' דוקא כשנשאת ואח"כ באו עדים סמכי' אתך חזקה אפילו שלא בפניו. אבל אם לא נשאת לא סמכי' אתך חזקה כי היכי דסמכי' עלה בפניו דלא דמי שלא בפניו ככפניו: ואם משנשאת באו עדים ה"ו ל"ת. אמר שמואל. לא נשאת ממש אלא כיון שהתירה לינשא אפי"פ שלא נשאת. והא ל"ת קתני. לית מהתירה והראשון: ת"ר אמרה נשביתו וטהורה אני ויש לי עדים שטהורה אני פי' שהיו עמי תמיד שלא נתיחדתי עם עובד כוכבים אין אומרים נמתין לה עד שיבואו עדים אמתירין אותה מיד. התירה לינשא ואח"כ באו עדים ואמרו לא ידענו ה"ו ל"ת. (פי' אפי"פ שבאו אותם העדים שאמרה האשה ושאלנו אותן ואמרו לא ידענו. אין אומרים כיון שנמצאו דבריה שקר תצא. אלא ל"ת ואם באו עדי טומאה אפילו יש לה כמה בנים תצא. פי' דבעלה לעכו"ם הוי' לה זונה ובניה הם חללים: בנתי' דמר שמואל אשהבין. אסקינהו לארעא דישראל. אוקמינהו לשבוינהו אברא. פי' שלא יבאו לפני ב"ד ולא ידעו ב"ד שהן שבוין אלא ע"פ עצמן ויחידתי עיילו אינהו לבי מדרשא

## כג:

**שתי נשים שנשבו**. אומר ר"י דלא גרסינן זאת אומרת נשביתי וטהורה אני כו' אלא זאת אומרת טהורה אני דהא בדאיכא עדים שנשבו איירי ומיהו יש לקיים הגירסא דאיירי דאינהו לא ידעי דאיכא עדים ואשמועינן דאפילו הכי לא מהיימני:

**אין רישא וסיפא דאיכא עדים**
ובציעתא דליכא עדים.

השתא לא פריך הא תו למא לי כדפריך אשנויא דרצ פפא דהשתא אלטריך כולוהי אפי טהורה וחזרתי טעמא אשמעין כיון דאיכא עדים לא מהיימנא אנפשה ואני וחזרתי טעמא אשמעין דלא מהיימנא אהזרתה היכא דליכא עדים ומשתריא טהורה אנפומא דנפשה ואני וחזרתי טהורה אשמועינן אפי"ג דאיכא עדים מהיימנא אהזרתה דרישא דרישא איכא לאוקמי גדליכא עדים ואין נראה דאי גדליכא עדים היינו מנעינתא אלא בדאיכא עדים איירי ומי"מ אינטריך האי סיפא לאשמועינן דנאמנת אהזרתה ואפי"ג דלא פסלה נפשה והיה לנו לחוש לגומלים אפילו הכי מהיימנא: **הא** תו למה לי היינו **רישא**. ור"ת ואמאי לא קאמר הכא מרישא דרישא כדקאמר בסמוך דהא שמעין מרישא דרישא דאיחי שויתא לנפשה חתיכה דאיסורא וחזרתה משתריא אפומא דידה וכו"ש דמשתריא אפומא דעד אחד (ו) וי"ל דהכא ניחא ליה למנקט סתמא דהיינו רישא משום דמרישא נמי שמעין דחזרתה משתריא אפומא דעד אחד אבל בסמוך לא מני פריך אלא מרישא דרישא: **דאיכא דררא דממונא**. פירש ר"ח שהאומר הוא מוחזק בשהא אצל העדים אין צידם כלום: **אבל הכא דליכא דררא דממונא** **הא** קשה לנש"ג הא אינטריך גבי עדים לאשמועינן דמהיימני במגו לפסול השטר דהא אפי"ג דר' מאיר פליג אסיפא מודה ברישא: נשציתי

**אפומא דעד הא תו למה לי היינו רישא** מהו דתימא הני תרווייהו טהורות גינהו והאי דקאמרה הכי יתמות נפשי עם פלשתים היא דקא עבדה קמ"ל אני וחברתי טהורה ואמר לה עד אחד את וחברתך טמאה איחי כיון דאיכא עדים לאו כל כמינה חברתה משתריא אפומא דידה הא תו למה לי היינו רישא דרישא מהו דתימא כי מהיימנא במקום דפסלה נפשה אבל במקום דמכשרא נפשה אימא לא מהיימנא קא משמע לן: **מתני'** יוכן שני אנשים זה אומר כהן אני וזה אומר כהן אני אינן נאמנין: יבזמן שהן מעידין זה את זה הרי אלו נאמנין ירבי יהודה אומר <sup>א</sup>אין מעלין לכהונה על פי עד אחד אמר רבי אלעזר אימתי במקום שיש עוררין אבל במקום שאין עוררין מעלין לכהונה על פי עד אחד: **גמ'** כל הני למה לי צריכי דאי תנא מודה רבי יהושע משום דאיכא דררא דממונא אבל עדים דליכא דררא דממונא אימא לא ואי תנא משום דלעלמא אבל איהו דלנפשיה אימא

דלפי' במקום עד כשר: **מתני'** וכן שני אנשים. לא גרסינן שנשצו: אין נאמנים. ליתן להן תרומה: **ובזמן שמעידין זה אס זה**. שכל אחד אומר אני ומזרי כהן: רבי יהודה אומר אין מעלין לכהונה על פי עד אחד. ואפילו היכא דליכא גומלינן וכל שכן הכא דאיכא למיחש לגומלינן העד אתה עלי ואני עליך: עוררין. שקורין עליו שם פסול: מעלין. היכא דליכא גומלינן. והיינו דאיכא בין ר' אלעזר לתנא קמא דר' יהודה: **יבן שמעון כו'**. בגמ' <sup>ב</sup>יבן. מפרש מאי בינייהו: **גמ'** **כל הני**. דתנא מתניתין לאשמועינן הפה שאסר הוא הפה שהתיר ל"ל: **משום דאיכא דררא דממונא**. הלכך אי לאו דפשיטא מלתא שלקחה מאביו לא היה אומר של אבין היתה וגורם לעצמו הפסד ממון וכשאומר תחלת דבריו על שם סופו אמרו לגמור בהן ולקחתיה הימנו: **אצל עדים**. שאמרו כתב ידיו הוא: **דליכא דררא דממונא**. לגבייהו דלימטניהו פסידא כדצ"י עדות: **אימא לא**. ליתסהנו למימר אטוסין היינו דמעיקרא כי אמרו כתב ידיו הוא אדעתא דסהדותא אמרו ולאו למיגמר בה אטוסים היינו והדר אימליכו למיגמר בה הכי קמשמע לן: **דלעלמא**. אין הדבור האחרון מהני לעצמו אלא לאחרים ומשום אחרים לא הוו הדרי במלתייהו אצל איהו גופיה דלנפשיה מהני כי הדר ואמר לקחתיה:

א' אומרת אני וחברתי טהורה הרי אלו נאמנות דבשביה הקילו והאמינו בה אפילו ע"א ואפי' אשה ולא חיישינן לגומלינן. ת"ר אני טמאה וחברתי טהורה נאמנת. אני טהורה וחברתי טמאה אינה נאמנת. (פי' אינה נאמנת על כלום. אני וחברתי טמאות נאמנת לפסול א"ע. ואינה נאמנת לפסול חברתה. אני וחברתי טהורה נאמנת על חברתה. ואינה נאמנת ע"ע: אמר מר אני טהורה וחברתי טמאה אינה נאמנת. ה"ד אי דליכא עדים שנשבו אעצמה אמאי לא מהיימנא נשביתו וטהורה אנא קאמרה. פי' בשלמא אהברתה אינה נאמנת שכיון שאין עדים שנשבית הותרה חברתה וכאומרת נשביתו וטהורה אני. וזו שאומרת עליה כי

## האשה שנתארמלה פרק שני כתובות

**מתני'** **שתי נשים שנשצו**. שיש עדים שנשצו: **שמעידים זו אס זו**. כל אחת אומרת חזרתי טהורה: הרי אלו **נאמנות**. דבשצויה הקילו להאמין עד אחד ואפילו אשה: **גמ'** **נאמנים**. על הכל: **אינה נאמנת**. על כלום. ולקמיה מפרש לה לכולה: **אי דליכא עדים**. שנשצו: **אלא פשיטא דאיכא עדים**.

הלכך אלענמה אינה נאמנת לטהרה וחזרתה נמי אפי"ג דאין אמרינן בחוקת טמאה קיימא ההוא לאו משום הימנותא דהך הוא דללאו סהדותא דידה נמי בחוקת טומאה היא: **ואינה נאמנת על חזרתה**. על כרחך משמע דחזרתה בחוקת טהורה קיימא דבשלמא אינה נאמנת דרישא אפי"ג דאכולה מילתא משמע שיך למיתנייה משום דידה אלא הכא דזהדיא תנא אינה נאמנת על חזרתה קשה: **אלא פשיטא דליכא עדים**. ואלידה מהיימנא דשויתה לנפשה חתיכה דאיסורא: **דאפיך**. מייפך את כל דצריה: **חזרתה משתריא אפומא דידה**. דבשצויה האמינו חכמים עד אחד להקל ואפילו עבד או שפחה כדקמני מתני' (לקמן דף סו.) אס יש להן עדים אפילו עבד כו' וכל מקום שנאמן צו עד אחד הרי הוא כשנים ואין דצרי אחד שכנגדו לטמא עומד במקום שנים: הכי גרסינן **איחי כיון דאיכא עדים לאו כל כמינה**. ואעדי שצויה קאי דעד אחד בטומאה אינו כלום אלא בטוטה בלבד שרגלים לדבר שהרי קינא לה ונסתמרה: **שויהא לנפשה חתיכה דאיסורא**. לפיכך אין העד נאמן לטהרה: **היינו רישא**. הני מילי תרווייהו אשמעין ברישא חתיכה דאיסורא מרישא שמעין שריותא דחזרתה אפומא דעד מסיפא דרישא שמעין. תרמי צבי קמיימא רישא קרי לכו דמנין להדדי ומרמי צבי בתריימא חדא מילתא היא בכלל חדא תנן מילתא וחילופה בין דרישא בין צסיפא: **מסו דסימא כו'**. ומשום נאמנת על עצמה תנא ליה: **איחי כיון דאיכא עדים גרסינן: היינו רישא דרישא**. דהא ודאי משום דאינה נאמנת על עצמה לא אלטריך למיתנייה דהא טובא אשמועינן דבמקום עדי שצויה לא מהיימנא למימר טהורה אני ומשום נאמנת על חזרתה הוא דאלטריך דלפי"ג דעד קא מכחיש לה מהיימנא והא צרישא דרישא אשמעין: **במקום דפסלה לנפשה**. התם הוא דמהיימנא אהזרתה משום דקאמרה טמאה אני: **אצל היכא דמכשרא נמי לנפשה**. אימא משום דידה הוא דקאמרה ולא אהזרתה: **קמ"ל גרסינן: ל"א גרסינן מסו דסימא כי מהיימנא במקום עד פסול**. כגון דעד דקא מפיך הוי אשה אצל במקום עד כשר לא תנא משנה ימירה

דלפי' במקום עד כשר: **מתני'** וכן שני אנשים. ליתן להן תרומה: **ובזמן שמעידין זה אס זה**. שכל אחד אומר אני ומזרי כהן: רבי יהודה אומר אין מעלין לכהונה על פי עד אחד. ואפילו היכא דליכא גומלינן וכל שכן הכא דאיכא למיחש לגומלינן העד אתה עלי ואני עליך: עוררין. שקורין עליו שם פסול: מעלין. היכא דליכא גומלינן. והיינו דאיכא בין ר' אלעזר לתנא קמא דר' יהודה: **יבן שמעון כו'**. בגמ' <sup>ב</sup>יבן. מפרש מאי בינייהו: **גמ'** **כל הני**. דתנא מתניתין לאשמועינן הפה שאסר הוא הפה שהתיר ל"ל: **משום דאיכא דררא דממונא**. הלכך אי לאו דפשיטא מלתא שלקחה מאביו לא היה אומר של אבין היתה וגורם לעצמו הפסד ממון וכשאומר תחלת דבריו על שם סופו אמרו לגמור בהן ולקחתיה הימנו: **אצל עדים**. שאמרו כתב ידיו הוא: **דליכא דררא דממונא**. לגבייהו דלימטניהו פסידא כדצ"י עדות: **אימא לא**. ליתסהנו למימר אטוסין היינו דמעיקרא כי אמרו כתב ידיו הוא אדעתא דסהדותא אמרו ולאו למיגמר בה אטוסים היינו והדר אימליכו למיגמר בה הכי קמשמע לן: **דלעלמא**. אין הדבור האחרון מהני לעצמו אלא לאחרים ומשום אחרים לא הוו הדרי במלתייהו אצל איהו גופיה דלנפשיה מהני כי הדר ואמר לקחתיה:

א' אומרת אני וחברתי טהורה הרי אלו נאמנות דבשביה הקילו והאמינו בה אפילו ע"א ואפי' אשה ולא חיישינן לגומלינן.

ת"ר אני טמאה וחברתי טהורה נאמנת. אני טהורה וחברתי טמאה אינה נאמנת. (פי' אינה נאמנת על כלום. אני וחברתי טמאות נאמנת לפסול א"ע. ואינה נאמנת לפסול חברתה. אני וחברתי טהורה נאמנת על חברתה. ואינה נאמנת ע"ע: אמר מר אני טהורה וחברתי טמאה אינה נאמנת. ה"ד אי דליכא עדים שנשבו אעצמה אמאי לא מהיימנא נשביתו וטהורה אנא קאמרה. פי' בשלמא אהברתה אינה נאמנת שכיון שאין עדים שנשבית הותרה חברתה וכאומרת נשביתו וטהורה אני. וזו שאומרת עליה כי

מסורת הש"ס

א) [תוספתא פ"ב, 3] (3) ב"ב לא: א) והיינו שייטא דלקמן דלא פסלה נפשה והוא מני למיפך השתא ולשני. ח"ן. ד) וי"ל דס"ד דהיא מהיימנא טפי מעד אחד לפי שנצית עמה וידעת יומה. ח"ן.

**תורה אור השלם**

1. ויאמר שבמשון תמות נפש עם פלשתים ויט בכח וכל הבית על הקרנים ועל קפי הקעץ אשר בו יהיו הפתחים אשר המית במוותו רבים מאשר המית בתוניה: שופטים טו ל

**גליון הש"ס**

מתני' זה אומר כהן אני. עין חסידא' פ"ה גענין סי' ב' כלז' י:

**מוסף רש"י**

אין מעלין לכהונה. להחזיק אלס כנפן לאלול בתרומה ולעבוד עבודה ולשא את כפיו, על פי עד אחד. המעידו שהוא כהן כדמפרש ר' אלעזר לקמיה (ורשב"ם ב"ב דא:) אמר רבי אלעזר אמת, אין מעלין ע"פ עד אחד, בזמן שיש על הספק, עוררין. עדים הפוסלים אותו, ולפרש דברי ר' יהודה כל ולא לחזק עליו, אבל במקום שאין עוררין. אלא קול פסול בעלמא, מעלין לכהונה על פי עד אחד. שממכס את הקול (שם).

**תוספות רי"ד** (המשך)

דר"ח. זו אומרת נשביתו וטהורה אני וזה אומר נשביתו וטהורה אני. לסוף על אתר שבייהו. א"ר חנינא בנת מריין אינון. פי' בנת אדם גדול ובעל הוורא הן שידעו לעשות כך. ואינלא מילתא דבניהה דמר שמואל אינון. א"ל ר"י לרשב"א תנא פוק איספל בקיבורתיך. פי' [קח] א' מהן שהן קיבורתיך. א"ל ר"י ת"ר והא אינא עדי טמאה טהורא כשנטמאה עם העובדי כוכבים. ודילמא אתו לקמן למחר לאחר שנטשא. א"ל חסידא מיהו ליתנהו פי' קודם נשואין. ומשום דלמא אתו לא (אהרירין) (אשרירין) להו השתא עדים בצד אסתן ותאסר. פי' אסתן. צפון. כמו יומא דאיסתנא. מצפון תפתח הנעת. פי' העדים הכסירים הן בבבל ואנחנו אין נתיחוש בטמא יבואו ויגורו על הטומאה ולכולי האי לא חיישינן. ומתורות הן לכהונה אח"כ ודאי אם יבואו תצא ובניה חללים. אבל מסתמא לא חיישינן דאחזקוי איסורא לא מחזקין ואלו ה"י קרובים (לא) [לנו] היינו חוקרים אותם טרם שנתירם לינשא. עכשיו שהן רחוקים ממנו. לכולי האי לא חיישינן: **מתני'** שתי נשים שנשבו ור"א נשביתו וטהורה אני ור"א נשביתו וטהורה אני אינן נאמנות. ובזמן שמעידות שושבו כידוע כגון שני עדים שנשבו הלכך אין נאמנות להעיד כל א' וא' בפ"ע. ובזמן שמעידות זו ע"ז שכל

<sup>[1]</sup> דהנכ' צ"ע דאמאי אלא לאוקמי דהעידו עדות ברורה ומי"מ לא הויה חזמה כגון דאמרי דהמקדס היה עמנו במקום פלוני או דלמאי דזקק הקדושין קריב לו ולא היה קידושין כג. צ) ז"ל ומר סבר דלפי' שלא בפניו נמי אינה מעייה פי' דוקא